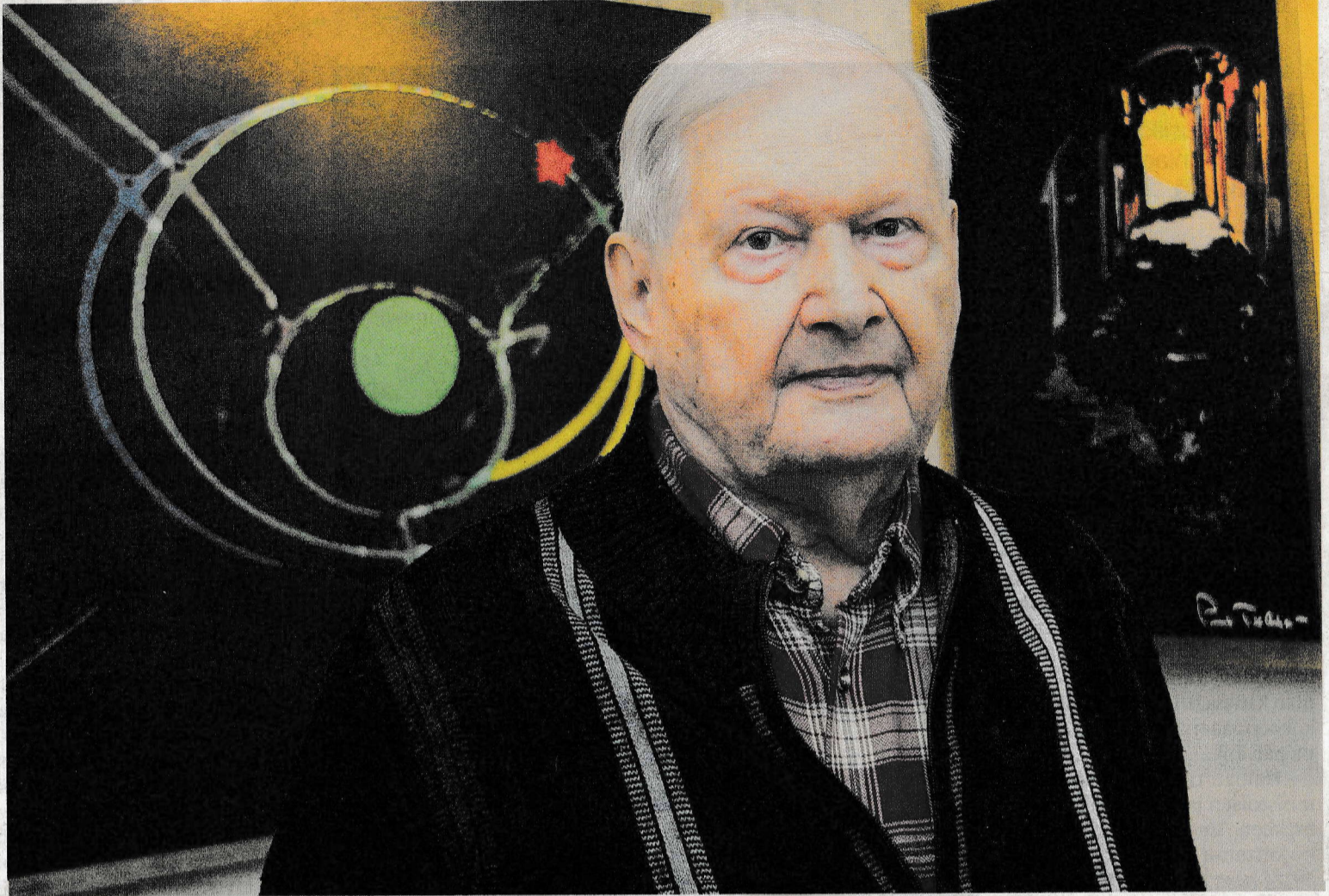

Kuivaa, sanoi Paul Tiililä

PEKKA MUSTONEN

● Tiililän uudesta kirjasta piti tulla paljon 275:tä sivua muhkeampi, mutta sairaus sotki suunnitelmat.

– **VIHDYN** yksikseni ja vaimoni kanssa, siksi tämä koronakaranteeni ei ole pahemmin haitannut, mutta tietysti lapsenlapsia tapaisi mielellään useamminkin, Paul Tiililä sanoo.

Heli Mustonen
Päikkänä

KIRJAT

● Someaikana jokaisella tuntuu olevan mielipide. Ne ovat usein nopeasti ja tunteikkaasti heitettyjä, vailla sen vankempaa faktaa.

Faktoja arvostava pälkäneläinen 88-vuotias Paul Tiililä ei ole koskaan sortunut sellaiseen. Sen sijaan tämä tuhansien mielipidekirjoitusten mies on saanut lukijoiden veren kiertämään, useimmiten erittäin vilkkaastikin.

”Suomalaisissa kouluissa kasvatetaan keskinkertaisuuksia. Suomessa on luotu sellainen omi tuinen ajattelutapa, että eliitti olisi jotenkin pahasta.”

Näin kirjoitti Tiililä ison sanomalehden mielipideosastossa neljä vuotta sitten ja synnytti reipas ta julkista keskustelua.

Vuodesta 1948 lähtien

Samaa liikehdintää hän on saanut aikaiseksi yli 70 vuotta. Tiililän ensimmäinen kirjoitus sanomalehdessä oli nimittäin jo vuonna 1948. Silloin hänen äidinkielenopettajansa lähetti Tiililän kouluaan *Sampo*-lehteen. Viipurissa syntynyt nuori mies oli tuolloin 16-vuotias.

Sen jälkeen hän on kirjoittanut yli 80 lehteen. Iän myötä tahti on rauhoittunut, mutta tyyli ei. Omalla kotisivullaan hän on julkaissut viisi viime vuotta blogitekstejä tasaiseen tahtiin ja niidenkin aiheet ja tyyli ovat suorastaan yllyttäneet keskusteluun. Esimerkiksi mökkiläisistä Tiililä kirjoitti runsas vuosi sitten näin:

”Kaupunkien työläiset palaivat juurilleen landelle, mutta nyt vain näyttämään, miten hyvin meillä menee. Mankkaa huudattiin aamusta iltaan, tynni järvenpinta kantoi metelin kauas ulapalle. Linnut olivat oiva kohde ritsoille ja ilmakivääreille, pesimärauhaa ei enää ollut.

Uhanalainen luonto. Ihminen sitä uhkaa, suomalainen mökkeilijä, jonka juuret ovat maalla, mutta joka ei tunne itseään oikein kaupunkilaiseksi, mutta ei osaa enää elää maaseudullakaan sen perinteistä hillittyä elämää. Siinäpä se.”

Jäljellä vähän aikaa

Viime vuosina Tiililä on kirjoittanut myös useita kirjoja, muun

KUKA?

Paul Tiililä

Syntynyt 22. lokakuuta vuonna 1931 Viipurissa.

Työskennellyt erilaisissa hallinnollisissa tehtävissä, muun muassa Nokia oy:ssä tiedotuksen ja henkilöstöpalvelun osastopäällikkönä.

Pälkänään seudun kansalaisopiston italian kielen tuntiopettajana (1989–1994).

Kirjat: Rehtorin päiväkirjat (2005), Isänmaa ja äidinkieli (2015), Davosin pakti (2019) ja runokokoelma Trauma (2019).

Pitänyt yksityisnäyttelyitä ja ollut mukana yhteisnäyttelyissä eri puolilla maailmaa. Postitaitelijana osallistunut yli tuhanteen tapahtumaan ja näyttelyyn.

Teoksia useissa kokoelmissa, muun muassa Detroitin Museum of New Art, 2001, Postimuseo, Tampere, 2004 ja 2014, Haifa Museums, Haifa, 2005, Julistemuseo, Lahti 2007, Contemporary Art Museum, Napoli, 2008, Olympiamuseo, Sarajevo, 2010.

muussa 880-sivuisen kirjan *Isänmaa ja äidinkieli*. Se kertoo Tiililän isoisästä, kouluneuvos **Kaarlo Tiililästä**.

Kirjoista tuorein, toimintaromaani nimeltä *Isku Kremltiin*, julkaistiin nyt toukokuussa. Kirjasta piti tulla yhtä muhkea kuin Tiililän ensimmäisestä dekkarista,

joka julkaistiin viime vuoden heinäkuussa. Oman elämän juonikuviot kuitenkin puuttuivat peliin.

– Sairastan aggressiivista keuhkosyöpää ja se on palliatiivisessa vaiheessa. Toisin sanoen, jäljellä oleva elinaika on lyhyt. Sairauteni on vienyt puhekykyni, pystyn puhumaan vain kuiskaamalla.

– Siksi halusin saada kirjan valmiiksi ollessani vielä hengissä. Saamaansa hoitoa hän kiittää, niin kuin muutenkin julkista terveydenhuoltoa.

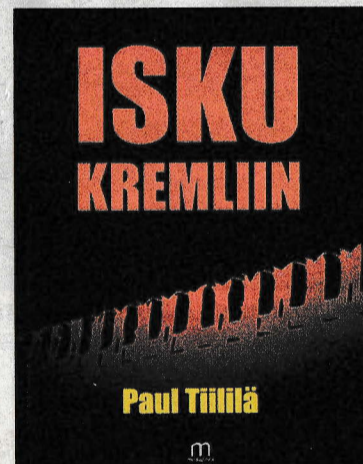
– Asun pienellä paikkakunnalla, Pälkänellä. Täällä on aivan erinomaisen hyvin toimiva terveysasema. Jos koko maassa palvelut olisivat samalla tasolla, niin arvosana olisi kiittävä.

Neljässä kuukaudessa

Kansainvälisestä huumekaupasta ja huippulahjakkaasta sosiopaatista kertova toimintaromaani jäi syövästä johtuen ”vain” 275-sivuiseksi. Kun sen huimaa juonenkehittelyä ja runsasta faktamäärää ihailee, ei voi käsittää, että 88-vuotias Tiililä kirjoitti romaanin vain neljässä kuukaudessa.

– Kun aloitin, minulla oli kolme luonnosta erilaisiksi kirjoiksi ja tämän vieminen eteenpäin oli lopulta helpointa. Kirja syntyi siitä mukaa kun kirjoitin, tavallaan itsestään. Kaksi kertaa kävi niin, että poistin monta sivua ja jatkoin sitten vaan uudella linjalla.

– Olen tottunut työskentelemään nopeasti. Suurin osa ajasta menikin juuri erilaisten tietojen hakemiseen. Olin paljon Googlessa ja Google mapsissa tarkistamassa faktoja.

TOIMINTAROMAANI Isku Kremltiin julkaisiin nyt toukokuussa.

– Kirjassa liikutaan kansainvälisen huumemaailman sisärenkaassa, maailmanpolitiikassa ja loppupuolella koronakin nousee esiin. Toisin sanoen, eletään nykyhetken tapahtumien keskisteessä.

Kirjan voisi kuvitella myös elokuvaksi. Onko se sattumaa vai oletko myös ahkera elokuvien harrastaja?

– En harrasta juurikaan elokuvia lukuun ottamatta joitakin tv-sarjoja. Mutta samaten kuin *Davosin pakti* niin *Isku Kremltiin*kin sopisi muokattuna elokuvan käsikirjoitukseksi mainiosti. Tosin esteeksi nousee raha, sillä vaikka puolet tapahtumapaikoista pudotettaisiin pois, filmaus tulisi hyvin kalliiksi.

Tuottelias kuvataiteilija

Harva tiedostaa, että ahkera tekstintekijä on ollut myös erinomi-

sen tuottelias kuvataiteilija. Tiililä on arvostettu taiteentekijä ulkomailla, erityisesti Italiassa. Italialainen Accademia Santa Sara myönsi hänelle Professore d'Arte-arvonimen.

Tiililä on osallistunut noin 180 näyttelyyn ja luvusta puuttuu valtaosa postitaidenäyttelyistä.

– Kun Italiassa kertoo, että on itseoppinut, se on vain ansio. Suomessa suhtautuminen on toisenlaista.

Olet tehnyt elämässäsi niin paljon – mikä on ollut kaikista harrastuksistasi rakkain?

– Matkustelu varsinkin Italiassa ja Sveitsissä, ehkä, ja huippu-urheilun seuraaminen. Erityisesti yksilölajit kuten yleisurheilu, Tiililä vastaa.

Jos sinun pitäisi valita jokin vuosikymmen suosikiksi, mennyt tai tuleva, minkä valitsisit ja miksi?

– Taitaisin valita 1950-luvun, tarkemmin sanottuna 1950- ja 1960-lukujen taitteen. Suomi oli selvinnyt raskaista sotakorvauksista, elintarvikkeitten säännöstely oli purettu. Siirtoväki oli asutettu, rintamamiestaloja nousi joka puolella. Töitä tehtiin ahkerasti.

– Isänmaallisuus, yhteenkuuluvuus ja talkoohenki olivat voimissaan. Ketään ei jätetty. *Maamme*-laulua laulettiin ja *Suvivirttä* veistettiin.

Lopuksi on ihan pakko kysyä. Mistä haluaisit itse vielä kirjoittaa lehteen?

– No jaa, jos viitsisi, niin kylähän aiheita olisi, Paul Tiililä vastaa.